

EUROOPAN PARLAMENTTI

2014 - 2019

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2013/0408(COD)

19.11.2014

*****I**

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rikoksesta epäiltyjä ja syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä
(COM(2013)0822 – C7-0428/2013 – 2013/0408(COD))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Caterina Chinnici

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

Tarkistukset säädösesitykseen

Palstoina esitettävät parlamentin tarkistukset

Poistettava teksti merkitään vasempaan palstaan ***lihavoidulla kursivilla***. Tekstiä korvattaessa muutosmerkinnät tehdään molempiin palstoihin ***lihavoidulla kursivilla***. Uusi teksti merkitään oikeaan palstaan ***lihavoidulla kursivilla***.

Tarkistuksen tunnistetietojen ensimmäisellä ja toisella rivillä ilmoitetaan käsiteltävänä olevan säädösesityksen kohta, jota tarkistetaan. Jos tarkistus koskee olemassa olevaa säädöstä, jota säädösesityksellä muutetaan, tunnistetietojen kolmannella rivillä ilmoitetaan muutettavan säädöksen tyyppi ja numero ja neljännellä rivillä tarkistettavan tekstinkohdan paikannus.

Konsolidoituna tekstinä esitettävät parlamentin tarkistukset

Uusi teksti merkitään ***lihavoidulla kursivilla***. Poistettava teksti merkitään symbolilla ¶ tai yliviivauksella. Tekstiä korvattaessa muutosmerkinnät tehdään siten, että uusi teksti ***lihavoidaan ja kursivoidaan*** ja korvattava teksti poistetaan tai viivataan yli. Parlamentin yksiköiden tekemiä lopullisen tekstin teknisiä muutoksia ei merkitä.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT.....	32

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rikoksesta epäiltyjä ja syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä (COM(2013)0822 – C7-0428/2013 – 2013/0408(COD))

(Tavallinen lainsäätämisyjärjestys: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (COM(2013)0822),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 2 kohdan ja 82 artiklan 2 kohdan b alakohdan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C8-0428/2013),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 3 kohdan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 59 artiklan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A8-0000/2014),
1. vahvistaa jäljempänä esitetyn ensimmäisen käsittelyn kannan;
 2. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se aikoo tehdä ehdotukseensa huomattavia muutoksia tai korvata sen toisella ehdotuksella;
 3. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä kansallisille parlamenteille.

Tarkistus 1

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 3 kappale

Komission teksti

3) Vaikka **jäsenvaltiot** ovat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen, jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus', kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen sopimuspuolia, kokemus on osoittanut, että **tämä ei** itsessään aina tarjoa riittävää luottamusta muiden jäsenvaltioiden rikosoikeudellisiin järjestelmiin.

Tarkistus

3) Vaikka **Euroopan unionin perusoikeuskirjan määräyksiä sovelletaan tietyin ehdoin jäsenvaltioihin ja vaikka ne** ovat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen, jäljempänä 'Euroopan ihmisoikeussopimus' kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen sopimuspuolia, kokemus on osoittanut, että **tällaiset olosuhteet eivät** itsessään aina tarjoa riittävää luottamusta muiden jäsenvaltioiden rikosoikeudellisiin järjestelmiin.

Or. it

Tarkistus 2

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 6 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

6 a) Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöjen valossa menettelyn rikosoikeudellista luonnetta ei aina voida määrittää ottamalla lähtökohdaksi pelkästään kyseisen menettelyn ja mahdollisten seuraamusten luokittelu kansallisen lainsäädännön nojalla. Perussopimusten ja tämän direktiivin tavoitteiden toteuttamiseksi sekä muun muassa perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa määrättyjen

perusoikeuksien noudattamiseksi täysimääräisesti tämän direktiivin soveltamisessa olisi siis otettava huomioon ei vain menettelyn muodollinen luokittelu kansallisessa lainsäädännössä vaan myös menettelyn seuraukset lapsen elämässä ja kehityksessä. Joka tapauksessa tätä direktiiviä olisi sovellettava, kun menettely voi aiheuttaa merkinnän rikosrekisteriin.

Or. it

Perustelu

Tarkistus perustuu ns. Engelin kriteereihin, joita sekä Strasbourgin tuomioistuimien että Luxemburgin tuomioistuimien soveltavat järjestelmällisesti, ja siinä korostetaan, että valtioiden on taattava perusoikeuksien täysimääräinen noudattaminen ja että on estettävä, että eurooppalaiset tuomioistuimet rikkovat niitä ja langettavat tuomioita.

Tarkistus 3

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 6 b kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

6 b) Näin ollen olisi sovellettava tässä direktiivissä säädettyjä takeita ja tehtävä mahdollisesti tarvittavat mukautukset kaikissa sellaisissa menettelyissä, jotka voivat sisältää lapsen elämää rajoittavia toimenpiteitä tai aiheuttaa merkittäviä seurauksia hänen elämänsä ja siten vaikuttaa lapsen persoonallisuuden kehitysprosessiin, samoin kuin sellaisissa tilanteissa, joissa – vaikka seuraamusta ei sovelletakaan – menettely voisi johtaa päätökseen, jossa vahvistetaan – vaikka vain implisiittisestikin – että asianomainen henkilö on vastuussa rikoksesta. Missään näistä tapauksista direktiivin soveltamisen esteenä ei saisi olla se, että menettelyjä ei ole pantu alulle sellaisen käyttäytymisen takia, jota pidetään rikoksena kansallisessa

lainsäädännössä, niitä ei ole viety rikostuomioistuimeen tai niihin ei kansallisen lainsäädännön nojalla liity muodollisesti rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Or. it

Perustelu

Tarkistus perustuu ns. Engelin kriteereihin, joita sekä Strasbourgin tuomioistuin että Luxemburgin tuomioistuin soveltavat järjestelmällisesti, ja siinä korostetaan, että valtioiden on taattava perusoikeuksien täysimääräinen noudattaminen ja että on estettävä, että eurooppalaiset tuomioistuimet rikkovat niitä ja langettavat tuomioita. Viittaus "mahdollisesti tarvittaviin mukautuksiin" kuvastaa sitä välttämätöntä joustavuutta, jota tarvitaan sovellettaessa direktiiviä kyseisissä tapauksissa.

Tarkistus 4

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 9 kappale

Komission teksti

9) Direktiiviä olisi sovellettava myös rikoksissa, jotka epäilty tai syytetty on ***tehnyt 18 vuotta täytettyään***, jos ne liittyvät erottamattomasti rikoksiin, ***joita koskeva rikosoikeudellinen menettely on alkanut kyseisen henkilön ollessa alle 18-vuotias, ja niitä koskevat tutkinta- ja syytetoimet on yhdistetty.***

Tarkistus

9) Direktiiviä olisi sovellettava myös rikoksissa, jotka ***on tehty sen jälkeen, kun*** epäilty tai syytetty on ***täyttänyt 18 vuotta, jos näitä rikoksia koskevat tutkinta- ja syytetoimet on yhdistetty ja*** jos ne liittyvät erottamattomasti rikoksiin, ***joiden osalta sovelletaan tätä direktiiviä.***

Or. it

Perustelu

Syyttömyysolettaman mukaisesti ei ole suotavaa puhua rikoksista, jotka "epäilty tai syytetty on tehnyt", vaan "rikoksista, jotka on tehty". Loppuosan muutoksessa otetaan huomioon direktiivin soveltamisalaan tehdyt muutokset.

Tarkistus 5

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 10 kappale

Komission teksti

10) Tapauksissa, joissa henkilö on yli 18-vuotias, kun hänestä tulee rikosoikeudellisessa menettelyssä epäilty tai syytetty, **jäsenvaltioita kannustetaan** soveltamaan tässä direktiivissä säädettyjä menettelytakeita, kunnes henkilö täyttää 21 vuotta.

Tarkistus

10) Tapauksissa, joissa henkilö on yli 18-vuotias, kun hänestä tulee rikosoikeudellisessa menettelyssä epäilty tai syytetty, **jäsenvaltioiden olisi, erityisesti kun rikos on tehty ennen kuin lapsi täyttää 18 vuotta, sovellettava** tässä direktiivissä säädettyjä menettelytakeita, **vähintään** kunnes henkilö täyttää 21 vuotta.

Or. it

Perustelu

21 vuoden ikärajalta pyritään ottamaan huomioon nuorten aikuisuuteen siirtymisen yleisesti pidentynyt aika vauraisissa maissa. Viittaus tähän ikään löytyy jo nuorisorikollisuuden uusista hoitokeinoista ja nuoriso-oikeuden asemasta 24. syyskuuta 2003 annetun Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen 11 kohdasta.

Tarkistus 6

**Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 11 kappale**

Komission teksti

11) Jäsenvaltioiden olisi määritettävä lapsen ikä hänen oman lausuntonsa, henkilötietojen tarkastuksen, asiakirjojen ja muiden todisteiden perusteella ja, jos tällaisia todisteita ei ole käytettävissä tai niiden perusteella ei saada täyttä varmuutta, lääkärintarkastuksen perusteella.

Tarkistus

11) Jäsenvaltioiden olisi määritettävä lapsen ikä hänen oman lausuntonsa, henkilötietojen tarkastuksen, asiakirjojen ja muiden todisteiden perusteella ja, jos tällaisia todisteita ei ole käytettävissä tai niiden perusteella ei saada täyttä varmuutta, lääkärintarkastuksen perusteella. **Jos alaikäisyydestä on epäilyksiä, sitä on pidettävä oletettuna kaikissa tapauksissa.**

Or. it

Tarkistus 7

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 14 kappale

Komission teksti

14) 'Vanhempainvastuunkantajalla' tarkoitetaan ketä tahansa henkilöä, jolla on vanhempainvastuu lapseen nähden, kuten neuvoston asetuksessa (EY) 2201/2003²⁶ määritellään. 'Vanhempainvastuulla' tarkoitetaan oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät lapsen henkilöön tai omaisuuteen ja jotka jollakin luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on tuomioistuimen tuomion tai lain taikka voimassa olevan sopimuksen perusteella, oikeus lapsen huoltoon ja tapaamisoikeus mukaan lukien.

²⁶ Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, annettu 27 päivänä marraskuuta 2003, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioissa (EUVL L 338, 23.12.2003, s. 1).

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Or. it

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 8

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 15 kappale

Komission teksti

15) Lapsilla olisi oltava oikeus siihen, että heidän vanhempainvastuunkantajansa saa tiedot sovellettavista prosessuaalisista oikeuksista **joko** suullisesti **tai** kirjallisesti.

Tarkistus

15) Lapsilla olisi oltava oikeus siihen, että **myös** heidän vanhempainvastuunkantajansa saa tiedot sovellettavista prosessuaalisista oikeuksista

Nämä tiedot olisi annettava viipymättä ja niin yksityiskohtaisina kuin on tarpeen menettelyn oikeudenmukaisuuden ja lapsen puolustautumisoikeuden tehokkaan käytön takaamiseksi. Jos vanhempainvastuunkantajan tiedonsaanti olisi lapsen etujen vastaista, tiedot olisi annettava jollekin muulle sopivalle aikuiselle.

suullisesti **ja** kirjallisesti. Nämä tiedot olisi annettava viipymättä ja niin yksityiskohtaisina kuin on tarpeen menettelyn oikeudenmukaisuuden ja lapsen puolustautumisoikeuden tehokkaan käytön takaamiseksi. Jos vanhempainvastuunkantajan tiedonsaanti olisi lapsen etujen vastaista, tiedot olisi annettava jollekin muulle sopivalle aikuiselle.

Or. it

Tarkistus 9

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 16 kappale

Komission teksti

16) Lasten ei pitäisi voida luopua oikeudestaan avustajaan, koska he eivät pysty täysin ymmärtämään ja seuraamaan rikosoikeudellista menettelyä. Siksi avustajan läsnäolon **tai** avun olisi oltava lapsille pakollista.

Tarkistus

16) Lasten ei pitäisi voida luopua oikeudestaan avustajaan, koska he eivät pysty täysin ymmärtämään ja seuraamaan rikosoikeudellista menettelyä. Siksi avustajan läsnäolon **ja** avun olisi oltava lapsille pakollista.

Or. it

Tarkistus 10

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 17 kappale

Komission teksti

17) Joissakin jäsenvaltioissa jokin muu viranomainen kuin syyttäjä tai tuomioistuin, jolla on toimivalta rikosasioissa, määrää suhteellisen vähäisistä rikkomuksista seuraamuksen, joka on muu kuin vapaudenmenetys. Tällainen tilanne voi koskea esimerkiksi liikennesrikkomuksia, joita tehdään

Tarkistus

17) Joissakin jäsenvaltioissa jokin muu viranomainen kuin syyttäjä tai tuomioistuin, jolla on toimivalta rikosasioissa, määrää suhteellisen vähäisistä rikkomuksista seuraamuksen, joka on muu kuin vapaudenmenetys. Tällainen tilanne voi koskea esimerkiksi liikennesrikkomuksia, joita tehdään

runsaasti ja jotka saatetaan havaita liikenteenvalvonnan yhteydessä. Tällaisissa tilanteissa **olisi kohtuutonta** edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset **takaavat** avustajan **pakollisen käytön**. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että tällainen viranomainen määrää seuraamuksen vähäisistä rikkomuksista, ja seuraamuksen määräämisestä on joko mahdollista valittaa tuomioistuimeen, jolla on toimivalta rikosasioissa, tai asia on muuten mahdollista siirtää tällaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, avustajan pakollista käyttöä olisi siksi sovellettava ainoastaan kyseisessä tuomioistuimessa tällaisen valituksen tai siirron johdosta käytävään menettelyyn. Joissakin jäsenvaltioissa lapsia koskevat menettelyt voi hoitaa syyttäjä, joka voi määrätä seuraamuksia. Tällaisissa menettelyissä avustajan käytön olisi oltava lapsille pakollista.

runsaasti ja jotka saatetaan havaita liikenteenvalvonnan yhteydessä. Tällaisissa tilanteissa **on mahdollista, että ei olisi lapsen etujen mukaista** edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset **vaativat** avustajan **pakollista käyttöä**. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että tällainen viranomainen määrää seuraamuksen vähäisistä rikkomuksista, ja seuraamuksen määräämisestä on joko mahdollista valittaa tuomioistuimeen, jolla on toimivalta rikosasioissa, tai asia on muuten mahdollista siirtää tällaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, avustajan pakollista käyttöä olisi siksi sovellettava ainoastaan kyseisessä tuomioistuimessa tällaisen valituksen tai siirron johdosta käytävään menettelyyn. Joissakin jäsenvaltioissa lapsia koskevat menettelyt voi hoitaa syyttäjä, joka voi määrätä seuraamuksia. Tällaisissa menettelyissä avustajan käytön olisi oltava lapsille pakollista.

Or. it

Tarkistus 11

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 18 kappale

Komission teksti

18) Joissakin jäsenvaltioissa tiettyjä vähäisiä rikkomuksia, erityisesti vähäisiä liikenne rikkomuksia, yleisten kunnallisten määräysten vähäisiä rikkomisia ja vähäistä yleisen järjestyksen loukkaamista, pidetään rikoksina. **Olisi kohtuutonta** edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset **takaavat** avustajan **pakollisen käytön** tällaisten vähäisten rikkomusten osalta. **Jos jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että vähäisistä rikkomuksista ei voida määrätä seuraamukseksi vapaudenmenetystä**, oikeutta avustajan

Tarkistus

18) Joissakin jäsenvaltioissa tiettyjä vähäisiä rikkomuksia, erityisesti vähäisiä liikenne rikkomuksia, yleisten kunnallisten määräysten vähäisiä rikkomisia ja vähäistä yleisen järjestyksen loukkaamista, pidetään rikoksina. **On mahdollista, että ei olisi lapsen etujen mukaista** edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset **vaativat** avustajan **pakollista käyttöä** tällaisten vähäisten rikkomusten osalta. Oikeutta avustajan pakolliseen käyttöön olisi **joka tapauksessa** sovellettava ainoastaan menettelyihin tuomioistuimessa, jolla on

pakolliseen käyttöön olisi **siksi** sovellettava ainoastaan menettelyihin tuomioistuimessa, jolla on toimivalta rikosasioissa.

toimivalta rikosasioissa.

Or. it

Tarkistus 12

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 19 kappale

Komission teksti

19) Lapsella, jota epäillään tai syytetään rikosoikeudellisessa menettelyssä, olisi oltava oikeus yksilölliseen arviointiin, jossa selvitetään hänen erityistarpeensa suojelun, valistuksen, koulutuksen ja yhteiskuntaan uudelleensopeutumisen osalta sen **määrittämiseksi, missä määrin hän tarvitsee erityistoimenpiteitä rikosoikeudellisen** menettelyn aikana ja **onko seuraamus tai koulutustoimenpide sopiva.**

Tarkistus

19) Lapsella, jota epäillään tai syytetään rikosoikeudellisessa menettelyssä, olisi oltava oikeus yksilölliseen arviointiin, jossa selvitetään hänen erityistarpeensa suojelun, valistuksen, koulutuksen ja yhteiskuntaan uudelleensopeutumisen osalta sen **varmistamiseksi, että kaikki** menettelyn aikana ja **sen johdosta tehdyt päätökset tehdään mahdollisimman yksilöllisesti.**

Or. it

Perustelu

Tarkistus perustuu oletukselle, jonka mukaan tuomioistuimen on menettelyn päättyessä varmistettava lapsen vastuu, kun taas yksilöllisen arvioinnin tarkoituksena on oltava sellaisten seikkojen selvittäminen, jotka voivat kaikissa vaiheissa olla hyödyksi arvioitaessa parhaiten soveltuvia toimenpiteitä. Jotta vältetään asiaa koskevat epäselvyydet ja selvennetään yksilöllisen arvioinnin yleistä käyttöä, katson, että johdanto-osan kappaleen tekstiä olisi muutettava tällä tavoin. Lisäksi parannetaan johdanto-osan kappaleen sanamuotoa.

Tarkistus 13

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 20 kappale

Komission teksti

20) Pidätetyn tai vapautensa menettäneen

PR\1040876FI.doc

Tarkistus

20) Pidätetyn tai vapautensa menettäneen

13/34

PE541.593v01-00

lapsen henkilökohtaisen koskemattomuuden varmistamiseksi lapsella olisi oltava pääsy lääkärintarkastukseen. Tarkastuksen olisi oltava lääkärin tekemä.

lapsen henkilökohtaisen koskemattomuuden varmistamiseksi **sekä hänen yleisen henkisen ja fyysisen tilansa arvioimiseksi, jotta voidaan määrittää, selviytyykö hän kuulustelusta tai muista tutkintatoimista tai todisteiden keräämistä tai mistä tahansa muista häneen kohdistetuista tai kohdistettavista toimenpiteistä**, lapsella olisi oltava pääsy lääkärintarkastukseen **samoin kuin kenellä tahansa toisella epäillyllä tai syytetyllä lapsella, jos se on menettelyn kannalta tarpeellista**. Tarkastuksen olisi oltava lääkärin tekemä.

Or. it

Tarkistus 14

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 21 kappale

Komission teksti

21) **Jotta** lapsia, jotka eivät aina pysty ymmärtämään niiden kuulustelujen sisältöä, joihin he joutuvat, **voitaisiin suojella** riittävästi, **heidän kuulustelunsa** olisi tallennettava audiovisuaalisin keinoin kuulustelun sisällön **mahdollisen kiistämisen** ja sen seurauksena kuulustelun **tarpeettoman toistamisen välttämiseksi**. Tämä ei koske lapsen henkilöllisyyden selvittämiseksi tarvittavaa kuulustelua.

Tarkistus

21) **Lasten erityisen haavoittuvuuden vuoksi kuulustelut voivat tuntua heistä traumaattisilta, ja on olennaisen tärkeää, että avustaja ja tarvittaessa vanhempainvastuunkantaja tai muu sopiva aikuinen ja/tai alan erikoistuneet asiantuntijat ovat niissä läsnä. Kuulustelun audiovisuaalinen tallentaminen tarjoaa perussuojan sen varmistamiseksi, että kuulustelu suoritetaan asianmukaisten sääntöjen mukaisesti, ja sen takaamiseksi, että** lapsia, jotka eivät aina pysty ymmärtämään niiden kuulustelujen sisältöä, joihin he joutuvat, **suojellaan** riittävästi. **Jotta vältetään** kuulustelun sisällön **kiistäminen** ja sen seurauksena kuulustelun **tarpeeton toistaminen, kuulustelut** olisi **siis** tallennettava audiovisuaalisin keinoin. Tämä ei koske lapsen henkilöllisyyden selvittämiseksi tarvittavaa kuulustelua.

Tarkistus 15**Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 22 kappale***Komission teksti*

22) **Olisi kuitenkin kohtuutonta** edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset varmistaisivat audiovisuaalisen tallennuksen **kaikissa olosuhteissa. Tapauksen monimutkaisuus, väitetyn rikoksen vakavuus ja mahdollinen seuraamus, joka voidaan määrätä, olisi otettava asianmukaisesti huomioon.** Jos lapsi menettää vapautensa ennen tuomitsemista, kaikki lapsen kuulustelut olisi tallennettava audiovisuaalisin keinoin.

Tarkistus

22) **Ei kuitenkaan olisi järkevää** edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset varmistaisivat audiovisuaalisen tallennuksen **myös niissä tapauksissa, joissa se ei olisi lapsen edun mukaista.** Jos lapsi menettää vapautensa ennen tuomitsemista, kaikki lapsen kuulustelut olisi tallennettava audiovisuaalisin keinoin.

Or. it

Perustelu

Ottaen huomioon teknisen kehityksen, joka mahdollistaa audiovisuaalisen tallennuksen erittäin helposti ja yhä pienemmin kustannuksin, ja ottaen huomioon tällaisen takeen merkityksen, ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta lisätä tekstiin poikkeuksia muista syistä kuin vain siitä, mikä on lapsen etujen mukaista.

Tarkistus 16**Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 25 kappale***Komission teksti*

25) Tutkintavankeuteen määrätty lapset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Lasten vapaudenmenetyksen välttämiseksi olisi toteutettava erityistoimia, koska vapaudenmenetykseen liittyy heidän fyysiseen, henkiseen ja sosiaaliseen kehitykseensä vaikuttavia riskejä. Toimivaltaisten viranomaisten olisi

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

harkittava vaihtoehtoisia toimenpiteitä ja määrättävä sellaisia aina kun se on lapsen edun mukaista. Näitä voivat olla velvollisuus ilmoittautua toimivaltaiselle viranomaiselle, yhteydenpidon rajoittaminen tiettyjen henkilöiden kanssa, velvollisuus osallistua terapiaan tai vieroitushoitoon ja osallistuminen **koulutustoimenpiteisiin**.

Or. it

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 17

Ehdotus direktiiviksi Johdanto-osan 28 kappale

Komission teksti

28) Lapset olisi tuomittava yleisöltä suljetuin ovin, jotta voidaan suojella heidän yksityisyyttään ja helpottaa heidän sopeutumistaan takaisin yhteiskuntaan. **Tuomioistuini voi poikkeustapauksissa päättää** järjestää **kuulemisen** julkisesti otettuaan asianmukaisesti huomioon lapsen edun.

Tarkistus

28) Lapset olisi tuomittava yleisöltä suljetuin ovin, jotta voidaan suojella heidän yksityisyyttään ja helpottaa heidän sopeutumistaan takaisin yhteiskuntaan. **Tuomioistuimella olisi vain erityistapauksissa oltava mahdollisuus** järjestää **kuuleminen** julkisesti otettuaan asianmukaisesti huomioon lapsen edun. **Jäsenvaltioiden olisi varmistettava lapsen yksityisyyden suojaaminen rikosoikeudellisissa menettelyissä ja niiden seurauksissa, mukaan luettuina mahdollisesti tiedotusvälineissä ja internetissä tehdyt yksityisyyden loukkaukset, sekä helpotettava rikosoikeudellisessa menettelyssä mukana olleen lapsen sopeuttamista uudelleen yhteiskuntaan ja otettava käyttöön toimia syrjinnän ja syrjäytymisen torjumiseksi.**

Or. it

Tarkistus 18

Ehdotus direktiiviksi 2 artikla – 4 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

4 a. Tätä direktiiviä sovelletaan lisäksi henkilöihin, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät vielä 21 vuotta hetkellä, jona heistä tulee rikosoikeudellisessa menettelyssä epäiltyjä tai syytettyjä, silloin kun rikos on tehty ennen kuin kyseinen henkilö on täyttänyt 18 vuotta.

Or. it

Perustelu

21 vuoden ikärajalta pyritään ottamaan huomioon nuorten aikuisuuteen siirtymisen yleisesti pidentynyt aika vauraisissa maissa. Viittaus tähän ikään löytyy jo nuorisoriikollisuuden uusista hoitokeinoista ja nuoriso-oikeuden asemasta 24. syyskuuta 2003 annetun Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen 11 kohdasta.

Tarkistus 19

Ehdotus direktiiviksi 3 artikla – 1 kohta

Komission teksti

Tarkistus

Tässä direktiivissä 'lapsella' tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä.

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– 'lapsella' alle 18-vuotiasta henkilöä. ***Jos alaikäisyydestä on epäilyksiä vielä varmistusten jälkeenkin, sitä pidetään oletettuna kaikissa tapauksissa.***

Or. it

Tarkistus 20

Ehdotus direktiiviksi 3 artikla – 1 kohta – 1 a luetelmakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

– *'vanhempainvastuunkantajalla' ketä tahansa henkilöä, jolla on vanhempainvastuu lapseen nähden, kuten neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 2 artiklan 7 kohdassa määritellään.*

Or. it

Tarkistus 21

Ehdotus direktiiviksi 4 artikla – 1 kohta – johdantokappale

Komission teksti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että *lapsille* ilmoitetaan viipymättä *heidän* oikeuksistaan direktiivin 2012/13/EU mukaisesti. *Heille on ilmoitettava myös* seuraavista oikeuksista *samassa laajuudessa kuin direktiivissä 2012/13/EU on säädetty:*

Tarkistus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että *lapselle* ilmoitetaan viipymättä – *hänen ikäänsä, tietämystasoaan ja henkisiä valmiuksiaan vastaavien sääntöjen mukaisesti kirjallisesti ja suullisesti – menettelyn etenemistä koskevista tiedoista ja hänen* oikeuksistaan direktiivin 2012/13/EU mukaisesti *samoin kuin* seuraavista oikeuksista:

Or. it

Tarkistus 22

Ehdotus direktiiviksi 4 artikla – 1 kohta – 2 alakohta

Komission teksti

(2) oikeus avustajaan, kuten 6 artiklassa säädetään;

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Or. it

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 23

**Ehdotus direktiiviksi
4 artikla – 1 kohta – 5 alakohta**

Komission teksti

(5) oikeus vapauteen, kuten 10 artiklassa säädetään, ja oikeus tietynlaiseen kohteluun vapaudenmenetyksen yhteydessä, kuten 12 artiklassa säädetään;

Tarkistus

(5) oikeus vapauteen, kuten 10 artiklassa säädetään, ja oikeus tietynlaiseen kohteluun **pidätyksen ja** vapaudenmenetyksen yhteydessä, kuten 12 artiklassa säädetään;

Or. it

Perustelu

Tarkistus liittyy siihen, että 12 artiklaan ehdotetaan uutta kohtaa, joka koskee takeita lapsen pidättämistapauksessa.

Tarkistus 24

**Ehdotus direktiiviksi
4 artikla – 1 kohta – 9 a alakohta (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

(9 a) oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, joista säädetään 19 artiklassa.

Or. it

Perustelu

Tarkistus liittyy siihen, että ehdotetaan uutta artiklaa tehokkaista oikeussuojakeinoista samoin sanamuodoin kuin artikloissa, jotka sisältyvät muihin etenemissuunnitelman ”paketin” direktiiveihin.

Tarkistus 25

Ehdotus direktiiviksi 5 artikla – 1 kohta

Komission teksti

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vanhempainvastuunkantajalle tai, jos se on vastoin lapsen etua, jollekin muulle sopivalle aikuiselle annetaan tiedot, jotka lapsi saa 4 artiklan mukaisesti.

Tarkistus

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vanhempainvastuunkantajalle tai, jos se on **mahdotonta tai** vastoin lapsen etua, jollekin muulle sopivalle aikuiselle, **joka on lapsen nimeämä ja toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä tai – jos lapsi ei nimeä ketään – toimivaltaisten viranomaisten nimeämä ja lapsen hyväksymä**, annetaan **mahdollisimman pian** tiedot, jotka lapsi saa 4 artiklan mukaisesti.

Or. it

Perustelu

Muun sopivan aikuisen rooli on tärkeä silloin, kun on mahdotonta viitata vanhempainvastuunkantajaan, ja olisi täsmennettävä, millä tavalla tämä muu sopiva aikuinen määritellään tämän artiklan ja koko direktiivin tarkoituksia varten, sillä tätä ilmaisua käytetään direktiivissä monessa eri kohdassa. Myös niissä tapauksissa on siis viitattava tämän artiklan yleissääntöön.

Tarkistus 26

Ehdotus direktiiviksi 6 artikla – otsikko

Komission teksti

Oikeus avustajan pakolliseen käyttöön

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Or. it

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 27

Ehdotus direktiiviksi 6 artikla – 1 kohta

Komission teksti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lapsella on avustaja **koko rikosoikeudellisen** menettelyn **ajan direktiivin 2013/48/EU mukaisesti**. Oikeudesta käyttää avustajaa ei voi luopua.

Tarkistus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lapsella on avustaja menettelyn **kaikissa vaiheissa**. Oikeudesta käyttää avustajaa ei voi luopua.

Or. it

Perustelu

Tarkistuksella pyritään selventämään, että avustajan on voitava avustaa lasta ja olla hänen tukenaan koko menettelyn ajan eikä pelkästään tarjota hänelle ”ulkoista” tukea.

Tarkistus 28

Ehdotus direktiiviksi 7 artikla – 2 kohta

Komission teksti

2. Lasta on tätä varten arvioitava yksilöllisesti. Arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen persoonallisuuteen ja kypsyyteen sekä hänen taloudelliseen **ja** sosiaaliseen taustaansa.

Tarkistus

2. Lasta on tätä varten arvioitava yksilöllisesti. Arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen persoonallisuuteen ja kypsyyteen sekä hänen **perhetilanteeseensa ja** taloudelliseen, sosiaaliseen **ja ympäristöön liittyvään** taustaansa. **Erityistä huomiota on kiinnitettävä erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin.**

Or. it

Perustelu

Viittaus ”erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin” sisältyy myös Euroopan neuvoston ministerikomitean suuntaviivoihin lapsiystävällisestä oikeudenkäytöstä.

Tarkistus 29

Ehdotus direktiiviksi 7 artikla – 3 kohta

Komission teksti

3. Yksilöllinen arviointi on tehtävä sopivassa **menettelyn** vaiheessa ja joka tapauksessa ennen syytteen asettamista.

Tarkistus

3. Yksilöllinen arviointi on tehtävä **menettelyn varhaisimmassa ja** sopivassa vaiheessa ja joka tapauksessa ennen syytteen asettamista **tai henkilökohtaista vapautta rajoittavien toimien hyväksymistä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa se olisi mahdotonta.**

Or. it

Perustelu

Koska yksilöllinen arviointi on merkittävää koko menettelyn kannalta, on tärkeää täsmentää, että se on tehtävä menettelyn alkuvaiheessa. Jos sitä on mahdotonta tehdä ennen henkilönvapauden rajoittamista, se on tehtävä heti sen jälkeen.

Tarkistus 30

Ehdotus direktiiviksi 7 artikla – 4 kohta

Komission teksti

4. Yksilöllisen arvioinnin laajuus ja yksityiskohtaisuus voi vaihdella tapauksen olosuhteiden, **väitetyn rikoksen vakavuuden ja, jos lapsi todetaan syylliseksi väitettyyn rikokseen, määrättävän seuraamuksen perusteella ja sen perusteella, onko lapsi aiemmin ollut tekemisissä toimivaltaisten viranomaisten kanssa rikosoikeudellisessa menettelyssä.**

Tarkistus

4. Yksilöllisen arvioinnin laajuus ja yksityiskohtaisuus voi vaihdella tapauksen olosuhteiden perusteella **ja lapsen edun huomioon ottaen.**

Arvioinnissa on selvitettävä ja dokumentoitava kaikki ne tiedot, jotka koskevat lapsen yksilöllisiä ominaispiirteitä ja tilannetta ja joista voi olla hyötyä toimivaltaisille viranomaisille, kun ne

(a) määrittävät, onko lapsella oikeutta erityistoimiin menettelyn aikana;

(b) arvioivat mahdollisten valvontatoimien sopivuutta ja tehokkuutta;

(c) tekevät toimivaltaansa kuuluvia päätöksiä menettelystä.

Or. it

Perustelu

Tarkistuksella pyritään täsmentämään paremmin, mitkä ovat sen yksilöllisen arvioinnin tavoitteet ja sisältö, jossa on selvitettävä ja dokumentoitava kaikki tiedot, joista voi olla hyötyä sen varmistamisessa, että lapsen etu otetaan riittävästi huomioon ja pidetään se mielessä kaikissa toimivaltaisten viranomaisten menettelyn kuluessa tekemissä päätöksissä.

Tarkistus 31

Ehdotus direktiiviksi 7 artikla – 5 kohta

Komission teksti

5. Yksilöllinen arviointi on tehtävä niin, että lapsi osallistuu siihen tiiviisti.

Tarkistus

5. Yksilöllinen arviointi on tehtävä niin, että lapsi osallistuu siihen tiiviisti. ***Sen tekee ammattitaitoinen henkilöstö soveltaen monialaista lähestymistapaa ja, jos katsotaan tarpeelliseksi, mukana on vanhempainvastuunkantaja tai muu sopiva aikuinen ja/tai erikoistuneita ammattilaisia.***

Or. it

Perustelu

Tarkistuksella pyritään määrittelemään paremmin, mitkä voivat olla yksilöllistä arviointia koskevat säännöt olosuhteista riippuen, kun otetaan huomioon edellisessä kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden lisääminen.

Tarkistus 32

Ehdotus direktiiviksi 7 artikla – 7 kohta

Komission teksti

7. Jäsenvaltiot voivat poiketa **1 kohdassa säädetystä** velvollisuudesta **silloin, kun yksilöllisen arvioinnin tekeminen on kohtuutonta ottaen huomioon tapauksen olosuhteet ja se, onko lapsi aiemmin ollut tekemisissä jäsenvaltion viranomaisten kanssa rikosoikeudellisessa menettelyssä.**

Tarkistus

7. Jäsenvaltiot voivat poiketa velvollisuudesta **tehdä yksilöllinen arviointi tai velvollisuudesta tehdä se niin, että lapsi osallistuu siihen tiiviisti, jos poikkeus on perusteltu tapauksen olosuhteiden vuoksi ja lapsen edun mukainen.**

Or. it

Perustelu

Ottaen huomioon yksilöllisen arvioinnin tavoitteet ja merkityksen ei ole suotavaa tehdä poikkeuksia, jotka eivät ole tarkoituksenmukaisia eivätkä lapsen edun mukaisia.

Tarkistus 33

**Ehdotus direktiiviksi
8 artikla – 1 kohta**

Komission teksti

1. Jos lapsi menettää vapautensa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hän pääsee lääkärintarkastukseen, jossa on muun muassa tarkoitus arvioida hänen henkistä ja fyysistä tilaansa, jotta voidaan määrittää, selviääkö hän kuulustelusta tai muista tutkintatoimista tai todisteiden keräämistoimista tai mistä tahansa muista häneen kohdistetuista tai kohdistettavista toimenpiteistä.

Tarkistus

1. Jos lapsi menettää vapautensa **tai jos menettely tätä edellyttää**, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hän pääsee **viipymättä** lääkärintarkastukseen, jossa on muun muassa tarkoitus arvioida hänen henkistä ja fyysistä tilaansa, jotta voidaan määrittää, selviääkö hän kuulustelusta tai muista tutkintatoimista tai todisteiden keräämistoimista tai mistä tahansa muista häneen kohdistetuista tai kohdistettavista toimenpiteistä.

Or. it

Tarkistus 34

**Ehdotus direktiiviksi
8 artikla – 3 kohta**

Komission teksti

3. Lääkärintarkastuksen johtopäätös on esitettävä kirjallisesti.

Tarkistus

3. Lääkärintarkastuksen johtopäätös on esitettävä kirjallisesti, **ja tarvittavat toimenpiteet lapsen fyysisen ja henkisen terveyden suojelemiseksi on toteutettava viipymättä.**

Or. it

Tarkistus 35

**Ehdotus direktiiviksi
9 artikla – 1 kohta**

Komission teksti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että poliisin tai jonkin muun lainvalvonta- tai oikeusviranomaisen **ennen syytteeseen asettamista** suorittamat lapsen kuulustelut tallennetaan audiovisuaalisin keinoin, ellei se ole **kohtuutonta, kun otetaan huomioon tapauksen monimutkaisuus, väitetyn rikoksen vakavuus ja mahdollinen seuraamus, joka voidaan määrätä.**

Tarkistus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että poliisin tai jonkin muun lainvalvonta- tai oikeusviranomaisen suorittamat lapsen kuulustelut tallennetaan audiovisuaalisin keinoin, ellei se ole **lapsen edun vastaista.**

Or. it

Perustelu

Ottaen huomioon teknisen kehityksen, joka mahdollistaa audiovisuaalisen tallennuksen erittäin helposti ja yhä pienemmin kustannuksin, ja ottaen huomioon tällaisen takeen merkityksen, ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta lisätä tekstiin poikkeuksia muista syistä kuin vain siitä, mikä on lapsen etujen mukaista.

Tarkistus 36

**Ehdotus direktiiviksi
11 artikla – 2 kohta – d alakohta**

Komission teksti

(d) osallistuminen **terapiaan** tai vieroitushoitoon,

Tarkistus

(d) osallistuminen **terapiaohjelmiin** tai vieroitushoitoon,

Or. it

Tarkistus 37

Ehdotus direktiiviksi 11 artikla – 2 kohta – e alakohta

Komission teksti

(e) osallistuminen **koulutukseen**.

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Or. it

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 38

Ehdotus direktiiviksi 12 artikla – -1 kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

-1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lapsen pidätys tapahtuu sellaisten sääntöjen ja varotoimien mukaisesti, jotka soveltuvat lapsen ikään ja kypsyystasoon, ja taattava, että vapautensa menettäneen lapsen luona voi välittömästi vieraila vanhempainvastuunkantaja tai 5 artiklassa tarkoitettu muu sopiva aikuinen.

Or. it

Perustelu

Pidätys ja kuulustelu ovat mahdollisesti lapsen elämän traumaattisimpia hetkiä. Tämän vuoksi on säädettävä vähimmäistakeista ja otettava huomioon myös Euroopan neuvoston ministerikomitean suuntaviivat lapsiystävällisestä oikeudenkäytöstä.

Tarkistus 39

Ehdotus direktiiviksi 12 artikla – 1 kohta

Komission teksti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että **lapset** pidetään vapaudenmenetyksen yhteydessä erillään aikuisista, ellei katsota olevan lapsen edun mukaista toimia toisin. **Jäsenvaltioiden olisi säädettävä mahdollisuudesta pitää vapautensa menettänyt lapsi** edelleen erillään aikuisista, kun hän täyttää 18 vuotta, **jos se on perusteltua tapauksen olosuhteet huomioon ottaen.**

Tarkistus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että **lapsi** pidetään vapaudenmenetyksen yhteydessä erillään aikuisista **ja että hänet voidaan edelleen pitää** erillään aikuisista, kun hän täyttää 18 vuotta, ellei katsota olevan lapsen edun mukaista toimia toisin.

Or. it

Tarkistus 40

Ehdotus direktiiviksi 12 artikla – 2 kohta – a alakohta

Komission teksti

(a) varmistetaan ja vaalitaan lapsen terveyttä ja fyysistä kehitystä,

Tarkistus

(a) varmistetaan ja vaalitaan lapsen terveyttä ja fyysistä **ja henkistä** kehitystä,

Or. it

Tarkistus 41

Ehdotus direktiiviksi 12 artikla – 2 kohta – a a alakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(a a) suojellaan lapsen ihmisarvoa ja identiteettiä,

Or. it

Tarkistus 42

**Ehdotus direktiiviksi
12 artikla – 2 a kohta (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

2 a. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vapautensa menettäneellä lapsella, hänen avustajallaan ja vanhempainvastuunkantajalla tai muulla sopivalla aikuisella on käytössään tehokkaat valitus- ja oikeussuojakeinot. Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava niiden tilojen, joissa vapautensa menettäneet henkilöt ovat, sekä heidän kohtelunsa säännöllisistä riippumattomista tarkastuksista ja tehtävä niistä asianmukaiset johtopäätökset.

Or. it

Perustelu

Jotta taataan niiden tilojen riittävä kunto, joissa rikosoikeudellisessa menettelyssä vapautensa menettäneet henkilöt ovat, sekä heidän asianmukainen kohtelunsa siten, että ne ovat unionin tasolla määrättyjen perusoikeuksien vaatimusten mukaisia, valtioiden olisi varmistettava tehokkaat valitus- ja oikeussuojakeinot ja huolehdittava myös tilojen säännöllisistä tarkastuksista riippumattomien asiantuntijoiden toimesta.

Tarkistus 43

**Ehdotus direktiiviksi
15 artikla – 1 kohta**

Komission teksti

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vanhempainvastuunkantaja tai 5 artiklassa tarkoitettu muu sopiva aikuinen voi olla läsnä lasta koskevissa tuomioistuinkäsittelyissä.

Tarkistus

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vanhempainvastuunkantaja tai 5 artiklassa tarkoitettu muu sopiva aikuinen voi olla läsnä lasta koskevissa tuomioistuinkäsittelyissä **ja että hän voi tarvittaessa olla läsnä muissakin menettelyn vaiheissa, joissa lapsi on läsnä, ellei tämä ole lapsen edun vastaista.**

Or. it

Perustelu

Ottaen huomioon, kuinka tärkeää lapselle voi periaatteessa olla, että vanhempainvastuunkantaja tai muu sopiva aikuinen on läsnä menettelyssä, on asianmukaista, että valtiot antavat tällaisen mahdollisuuden lapsen edun mukaisesti, jos ei ole syytä toimia toisin. Euroopan neuvoston ministerikomitean 24. syyskuuta 2003 antaman suosituksen 10 kohdassa vanhempainvastuunkantajan läsnäoloa pidetään periaatteessa myös velvollisuutena eikä vain oikeutena.

Tarkistus 44

**Ehdotus direktiiviksi
16 artikla – otsikko**

Komission teksti

Lapsen oikeus **olla** henkilökohtaisesti **läsnä oikeudenkäynnissä**, jossa arvioidaan hänen syyllisyyttään

Tarkistus

Lapsen oikeus **osallistua** henkilökohtaisesti **oikeudenkäyntiin**, jossa arvioidaan hänen syyllisyyttään

Or. it

Perustelu

Tarkistuksella halutaan korostaa lapsen täysipainoista ja tietoista osallistumista menettelyyn, ei pelkästään passiivista läsnäoloa.

Tarkistus 45

Ehdotus direktiiviksi 16 artikla – 1 kohta

Komission teksti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lapsi **on läsnä oikeudenkäynnissä.**

Tarkistus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lapsi **voi osallistua oikeudenkäyntiin, ja niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta osallistuminen on tosiasiallista, mukaan luettuna lapsen mahdollisuus tulla kuulluksi ja esittää oma kantansa.**

Or. it

Perustelu

Tarkistuksella halutaan korostaa lapsen täysipainoista ja tietoista aktiivista osallistumista menettelyyn, ei pelkästään passiivista läsnäoloa. Lapsen oikeudesta tulla kuulluksi kaikissa häntä koskevissa menettelyissä joko suoraan tai edustajan välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti määrätään Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 20. marraskuuta 1989 hyväksymän lasten oikeuksia koskevan yleissopimuksen 12 artiklassa samoin kuin Euroopan neuvoston ministerikomitean suuntaviivoissa ja perusoikeuskirjan 24 artiklassa.

Tarkistus 46

Ehdotus direktiiviksi 18 artikla – 1 kohta

Komission teksti

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusapua koskevassa kansallisessa lainsäädännössä taataan 6 artiklassa tarkoitetun avustajan käyttöä koskevan oikeuden tosiasiallinen toteutuminen.

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Or. it

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 47

Ehdotus direktiiviksi 18 a artikla (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

18 a artikla

Oikeussuojakeinot

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyllä tai syytetyllä sekä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä etsityllä on käytössään kansallisen lainsäädännön mukaiset tehokkaat oikeussuojakeinot, jos tämän direktiivin mukaisia oikeuksia loukataan.

Or. it

Perustelu

22. lokakuuta 2013 annettiin direktiivi 2013/48/EU oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin. Tarkistus vastaa täysin kyseisen direktiivin 12 artiklaan jo sisältyvää säännöstä.

PERUSTELUT

Ehdotus direktiiviksi ”rikoksesta epäiltyjä ja syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä” sisältyy tiettyjen jo hyväksytyjen toimien¹ ja muiden, parhaillaan keskusteltavana olevien toimien² kanssa neuvoston 30. marraskuuta 2009 hyväksymään ”etenemissuunnitelmaan³ epäiltyjen tai syytettyjen henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien vahvistamiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä”.

Tukholman ohjelmassa painotettiin yksilön oikeuksien vahvistamista rikosoikeudellisissa menettelyissä. Tarve varmistaa yhteisillä vähimmäisvaatimuksilla, että alle 18-vuotiaat henkilöt nauttivat tosiasiallisesti ja riittävän yhdenmukaisesti oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin menettelyn kaikissa vaiheissa, liittyy tavoitteeseen tukea rikosasioissa annettavien tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroista tunnustamista ja varmistaa Euroopan oikeusalueen moitteeton toiminta.

Lisäksi käsiteltävänä oleva direktiiviehdotus sisältyy lapsen oikeuksia koskevaan EU:n toimintasuunnitelmaan⁴ ja sillä pyritään edistämään lapsen oikeuksia myös muiden välineiden ohella, joista mainittakoon erityisesti lapsiystävällisestä oikeudenkäytöstä annetut Euroopan neuvoston ministerikomitean suuntaviivat⁵. On otettava huomioon, että toisin kuin unionin säädökset tällaiset välineet eivät ole sitovia ja että näin ollen niissä määrättyjä takeita ei sovelleta jäsenvaltioissa täysimääräisesti ja yhdenmukaisesti.

Komissio arvioi, että rikosoikeudellisissa menettelyissä EU:ssa on mukana yli miljoona lasta vuosittain, mikä on 12 prosenttia kaikista rikosoikeudellisiin menettelyihin osallistuvista henkilöistä. Määrän lisäksi huolestuttavaa on se, että jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja rikosoikeudellisissa menettelyissä mukana olevien lasten kohtelussa. Unionin tasolla tehtyjen tutkimusten mukaan tällä hetkellä lapsen oikeuksia menettelyn eri vaiheissa ei ole taattu riittävällä tavalla unionin sisällä ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut asiassa lukuisia tuomioita valtioille.

Kansainvälisten asiakirjojen suuresta määrästä huolimatta ”lapsia koskevan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin” normatiivista määritelmää ei ole, ja tuomioistuimet joutuvat toimimaan hajanaisessa ja epätäydellisessä ympäristössä.

¹ Jo hyväksytyt säädökset ovat 20. lokakuuta 2012 annettu direktiivi 2010/64/EU oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä; 22. toukokuuta 2012 annettu direktiivi 2012/13/EU tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä; 22. lokakuuta 2013 annettu direktiivi 2013/48/EU oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin; 27. marraskuuta 2013 annettu suositus haavoittuvassa asemassa olevia rikoksesta epäiltyjä ja syytettyjä koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä; 27. marraskuuta 2013 annettu suositus oikeusavusta.

² Muun muassa 27. marraskuuta 2013 esitetty ehdotus direktiiviksi eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä ja 27. marraskuuta 2013 esitetty ehdotus direktiiviksi ensivaiheen oikeusavusta rikoksesta epäillyille tai syytetyille henkilöille, jotka ovat menettäneet vapautensa, sekä oikeusavusta eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä.

³ Neuvoston 30. marraskuuta 2009 annettu päätöslauselma toimenpidekartoituksesta epäiltyjen tai syytettyjen rikosprosessuaalisen suojan vahvistamisesta.

⁴ Komission 15. helmikuuta 2011 antama tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle.

⁵ Lapsiystävällisestä oikeudenkäytöstä annetut Euroopan neuvoston ministerikomitean suuntaviivat, jotka Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi 17. marraskuuta 2010.

Tällä hetkellä vain kuudessa jäsenvaltiossa (Belgia, Tšekin tasavalta, Kreikka, Italia, Luxemburg ja Slovakian tasavalta) on syyttäjäviranomainen, joka on erikoistunut lapsiin, ja yhdeksässä jäsenvaltiossa ei ole edes erikoistuomioistuimia; vain 12 jäsenvaltiossa on erityinen pakollinen koulutus tuomareille ja juristeille, jotka toimivat lasten kanssa. Eräissä maissa lakimiehen apu ei ole taattu; joissakin maissa se on mahdollista vain tuomioistuimissa mutta ei poliisiasemilla; tietyissä maissa päätös riippuu toimivaltaisesta tuomioistuimesta. Näin ollen nykyisin EU:ssa jää huomattava määrä lapsia ilman perusoikeutta turvautua oikeusavustajaan.

Tarkastelemme siis komission direktiiviehdotusta tällaista taustaa vasten. Ehdotuksessa pyritään määrittämään rajallinen mutta yhtenäinen luettelo sellaisten lasten oikeuksista, jotka ovat rikosoikeudellisissa menettelyissä epäiltyinä tai syytettyinä (tai eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan menettelyn kohteina), siten että perustana ovat tietyt, toisiinsa liittyvät ”vähimmäisvaatimukset”, jotka koskevat lapsiin liittyviä erityistarpeita koko menettelyn ajan.

Esittelijä on samaa mieltä ehdotuksen tavoitteista ja yleisestä lähestymistavasta samoin kuin sen tärkeimmistä säännöksistä, joista erityisen tärkeitä ovat seuraavat: avustajan pakollinen käyttö, mikä liittyy kiinteästi oikeuteen saada maksutonta oikeusapua; oikeus yksilölliseen arviointiin; kuulustelua koskevat säännöt; säännös lapsen osallistumisesta menettelyyn; säännös erityisestä pakollisesta koulutuksesta tuomareille, lainvalvonta- ja vankilaviranomaisille, juristeille ja muille henkilöille, jotka toimivat lasten kanssa; säännökset, jotka koskevat vapaudenmenetystä ja joiden nojalla lasta saisi pitää tutkintavankeudessa vain poikkeustapauksessa, jos vaihtoehtoa ei ole, ja joka tapauksessa on varmistettava, että lapsi pidetään aikuisista erillään, ellei katsota olevan lapsen edun mukaista toimia toisin.

Esittelijä ehdottaa joitakin tarkistuksia, joilla pyritään lähes yksinomaan täydentämään, laajentamaan, vahvistamaan tai täsmentämään komission ehdotuksessa esitettyjä eri oikeuksia.

Ainoat lisäykset näihin oikeuksiin ovat uuden artiklan esittäminen oikeussuojakeinoista tapauksissa, joissa direktiivissä säädettyjä oikeuksia rikotaan, ja uuden kohdan lisääminen 12 artiklan alkuun (oikeus tietynlaiseen kohteluun vapausmenetyksen yhteydessä). Lisäysten tarkoituksena on ehdottaa tiettyjä vähimmäistakeita – joihin kuuluu lapsen oikeus vastaanottaa vierailulle vanhempainvastuunkantaja tai muu sopiva aikuinen –, jos lapsi pidätetään, mitä komission ehdotus ei kata.

Ehdotettuihin oikeuksien laajennuksiin kuuluu ”yleinen” laajennus, joka koskee koko direktiivin soveltamisalaa. Sillä halutaan laajentaa soveltamisala koskemaan henkilöitä, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät vielä 21 vuotta, kun rikos on tehty ennen kuin kyseinen henkilö on täyttänyt 18 vuotta.

Moni muu laajennus- tai vahvistusehdotus koskee yksittäisiä oikeuksia. ”Poikkeukset” voivat olla perusteltuja vain tilannekohtaisen arvioinnin pohjalta, kun todetaan, että lapsen etu on kyseessä, eikä niitä voida tehdä muiden, epämääräisempien (tai vaihtoehtoisesti liian tiukkojen) kriteerien perusteella, joilla ei olisi juurikaan yhteyttä ongelmiin, joita takeilla halutaan korjata.

Komission ehdottamiin säännöksiin olisi tehtävä joitakin täsmennyksiä. 5 artiklaan on lisätty tietoja siitä, kuinka määritellään ”muu sopiva aikuinen”, jos vanhempainvastuunkantajaa ei ole, ja 7 artiklassa selvennetään tarkemmin yksilöllisen arvioinnin tärkeimpiä tavoitteita.

Tästä näkökulmasta ja yleisestikin ottaen on kiinnitetty erityistä huomiota sen varmistamiseen, että rikosoikeudellisessa menettelyssä epäiltynä tai syytettynä olevan lapsen iän ja haavoittuvan aseman johdosta annettavien takeiden tunnustamisella ei aiheuteta vääristymiä sen suhteen, mikä on ja minkä on jatkossakin oltava rikosoikeudellisen menettelyn tehtävä ja rakenne: se, että oikeusviranomaiset varmistavat objektiivisesti ja puolueettomasti henkilön rikosoikeudellisen vastuun tietyn rikoksen suhteen.